

CĂPUȘE, MUȘCĂTURA DE CĂPUȘĂ, INFORMAȚII DESPRE CĂPUȘE

Ce sunt căpușele

Căpușele sunt insecte parazite ce se înmulțesc în perioadele umede și calde, primăvara și la începutul verii (uneori până târziu, spre toamna). Mușcăturile lor sunt indolore (de aceea prezența lor nu este simțită de către gazdă). Ele stau în ierburile înalte, în păduri, în locuri cu multă vegetație și umezeală și se agață de pielea oamenilor, a animalelor sau a păsărilor. Poate rămâne agățată în locul respectiv chiar și câteva zile, timp în care se hrănește cu sângele gazdelor, mărindu-și volumul de câteva ori.

O mare parte din căpușe nu transmit boli și nici nu determină apariția unor probleme grave de sănătate gazdei. Altele însă, reprezintă principalul vector al bolii Lyme sau al unui tip particular de meningoencefalită.

Descrierea căpușelor:

În general, căpușele tinere au 6 picioare (3 perechi), cele mature au 4 perechi. Sunt de dimensiuni foarte mici, însă pot fi vizibile cu ochiul liber. Masculii sunt negri, femelele sunt negre cu abdomenul roșu. Singura cale de a infecta o nouă gazdă este contactul fizic (ele nu sar, nu zboară, dar se atasează de corpul victimei). Se găsesc de obicei în iarba înaltă și de acolo trec direct pe tegumente.

Ce trebuie să faceți dacă sunteți mușcați de o căpușă sau cel puțin bănuți acest lucru?

Căpușele trebuie îndepărtate imediat ce sunt descoperite, trebuie să fiți atenți să le îndepărtați în întregime, deoarece doar astfel se poate preveni transmiterea unor boli: prin îndepărtarea corpului se elimină riscul de transmitere a bolilor și se elimină posibilitatea de apariție la nivel local a unei inflamații.

Cu cât căpușa este înlăturată mai repede, cu atât riscul de transmitere a unor boli scade.

CE ESTE BOALA LYME?

Lyme

Lyme este o boala infecțioasă produsă de o bacterie (*Borrelia Burgdorferi*), transmisă omului prin **mușcătura de căpușă** (nu toate capusele sunt purtătoare ale bacteriei *Bb*).

Lyme mai este supranumită și "**boala cu 1000 de fete**" din pricina faptului că, afectând întregul organism, simptomele ei mimează foarte bine simptomele altor boli și reacția individuală față de agentul patogen este foarte diferită de la om la om.

Etapele de manifestare a bolii

Infecția din boala Lyme este sistemică, afectează întregul organism și parcurge 3 stadii mai mult sau mai puțin distincte:

Stadiul 1 - Eritemul cronic migrator (ECM) - Borelioza Lyme începe de obicei cu o leziune tegumentară caracteristică, extensivă eritem migrator (stadiul 1, infecție localizată).

Stadiul 2 - Infecție diseminată - După mai multe zile până la săptămâni, spirochetele se pot răspândi prin sânge spre numeroase zone diferite.

Stadiul 3 - Infecție persistentă - Luni până la ani mai târziu, urmând de obicei perioadelor de infecție latentă, pot apărea semnele unor complicații grave.

Simptome ale bolii Lyme:

Pata / pete care se muta pe corp (ECM - eritemul cronic migrator - faza incipienta a bolii - Lyme stadiul 1)

- transpirații puternice
- febra
- dureri musculare (ca după o gripă)
- dureri de cap (ca după o gripă)
- pata roșie la locul mușcăturii de căpușă
- stare slăbiciune, oboseala marcată
- tulburări de somn
- tulburări de vedere (privire încețoșată, dublă, chiar dispariția câmpului vizual)

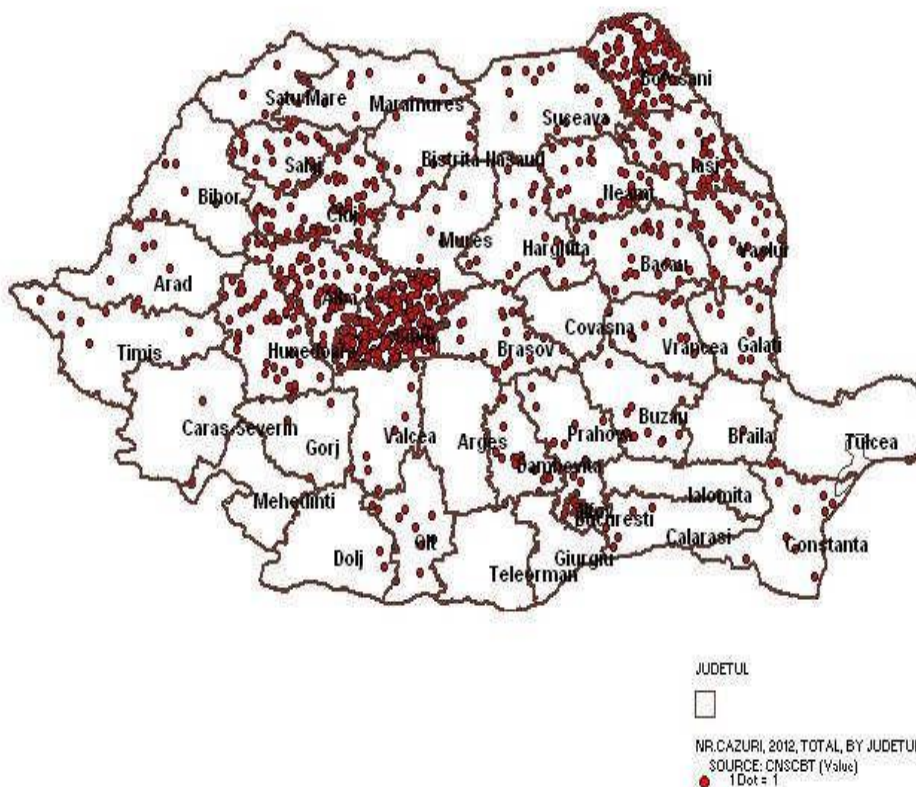
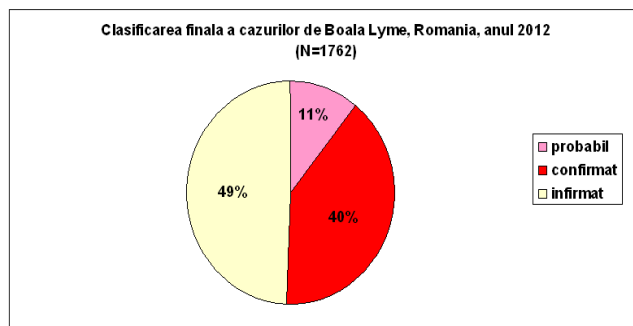
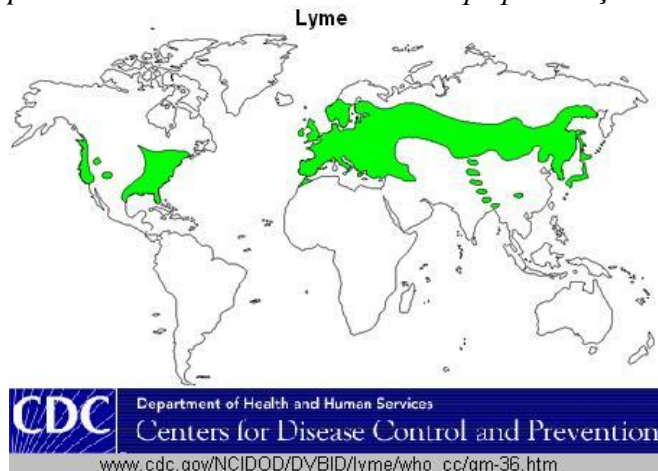
Dureri articulare (Lyme stadiu 2 - faza deja cronică / vechime peste 6 luni de la debut)

- dureri în tendoane, călcâiul lui Ahile, etc.
- dureri și/sau usturimi în mușchi
- **tulburări cardiace și neurologice (stadiul 3)**
- amorțeli ale membrelor, capului, etc.
- înțepături (ca acele de cactus)
- furnicături (ca și cum s-ar mișca pe piele niște furnici)
- urzicături (ca și cum ai fi fost urzicit)
- tulburări de înghițire
- tulburări de urinare (frecvent, senzația imperioasă de a urina)
- amețeli
- dureri de cap
- senzația de "nisip în ochi" sau "urzicături în ochi", etc.
- paralizii ale feței sau ale membrelor
- tulburări psihiatrice: depresie, anxietate, atacuri de panică, obsesii, fobii, tulburări emoționale (care mimează bipolaritatea), etc.
- *...prezentă lista este doar orientativă și rămâne deschisă*

CĂPUȘELE ATACĂ ROMANIA? ATACĂ JUDEȚUL SIBIU?

În România deja sunt recunoscute anumite *zone endemice* (județe): Sibiu, Botoșani, Cluj, Arad,... - ceea ce nu infirmă posibilitatea de a mai fi și altele! (sa nu uitam ca bacteria *Borrelia Burgdorferi* are ca rezervorul natural fauna sălbatică mai ales, ceea ce implica posibilitatea răspândirii ei și în alte zone geografice ale țării!)

România este cuprinsă în zona de răspândire a bolii Lyme! - *indiferent care sunt [non]rațiunile pentru care ea nu este recunoscută pe plan național.*

Incidența cazurilor de boală Lyme în județul Sibiu

Boala Lyme, transmisă în zonă predominant prin *Ixodes ricinus*, a cărei incidență a crescut în România, de la 0.5%000 locuitori în 2009 la 1.5%000 locuitori în 2010, 2.2%000 locuitori în 2011, respectiv 4,16 %000 în 2012

În centrul țării, se constată cea mai mare incidență, în județul Sibiu, cu deviații peste media națională. Dacă în 2009 în județul Sibiu, s-au confirmat clinic și serologic 15 cazuri de boală Lyme, în 2010, 71 cazuri, în 2011 numărul a crescut la 128, în 2012, 139 de cazuri confirmate (442 cazuri în supraveghere din care 211 nr. cazuri raportabile la CNSISP confirmate+ probabile)

DESPRE CĂPUȘE, ȘTIAȚI CĂ?

- Puteți întâlni căpușele în grădina particulară, în parcuri publice, pe pomii din livada sau în pădure, în iarba sau pe gazonul din jurul casei, pe terenul de fotbal, în camping, în ierburile de la marginea lanurilor, chiar și pe animalele noastre de casa - câini și pisici (după plimbările lor mai aduc câteodată câte o căpușă!).
- O căpușă flamandă caută surse din care să se hrănească cu sânge: un om sau animal.
- Expansiunea căpușelor este rapidă, în America boala Lyme a devenit la fel de răspândită ca și SIDA, iar Europa este invadată deja de căpușe. În Letonia există păduri care sunt interzise publicului datorită invaziei de căpușe și datorită riscului mare de infectare cu bacteria *Borrelia burgdorferi*.
- Locurile „favorite” ale căpușelor sunt pădurile umede, unde temperatura este cuprinsă între 7 și 25 C, tufișurile, poienile unde razele soarelui sunt blânde și unde apa de ploaie sau roua persistă mai multă vreme. Dacă afara e cald și uscat căpușele se ascund în pământ, sau sub vegetație.
- Căpușă adultă poate fi văzută cu ochiul liber și trebuie scoasă imediat; fiecare persoană care a scos o căpușă de pe corpul său trebuie să consulte imediat un medic, mai ales dacă apare o înroșire la locul mușcăturii sau alte simptome "curioase" (dureri musculare, nas înfundat, transpirații etc. - așa numită "gripa de vară").
- Atenție la căpușele tinere! Nimfele sunt foarte mici și nu se vad cu ochiul liber cu ușurință și din cauza asta cea mai mare parte a bolnavilor de Lyme nu își amintesc să fi găsit o căpușă pe ei.
- Înainte de a mușca, căpușă secretă o substanță anestezică, astfel că majoritatea oamenilor nici nu simt când sunt mușcați!
- În zonele acoperite cu păr, mai ales la bărbați, este foarte dificil de reperat o căpușă.
- Căpușele adulte sunt însă vizibile pe piele și se știe cu siguranță că transmiterea bacteriei *Borrelia* este asigurată de femele și de pui de căpușă (nimfele).
- Riscul este cu atât mai mare cu cât în sezonul cald, temperaturile ridicate determină lumea să umble cât mai sumar îmbrăcată. Evitați tufișurile umede unde riscul de a găsi colonii de căpușe este mare. Nu vă aventurați din plăcere pe sub arbori, fără să vă acoperiți parul, picioarele, și mai ales atenție la copii! - ei sunt cei mai expuși.
- Există vaccin pentru boala Lyme dar în unele cazuri au apărut reacții nedorite, chiar infectare cu *Borrelia burgdorferi*
- Nu strângeți căpușă care v-a mușcat între degete, conținutul din intestinale sale (plin de microbi) poate trece în sângele dumneavoastră.!
- Pentru îndepărtarea căpușei nu trebuie folosit eter sau alt produs anestezic care o poate determina să vomite sângele din abdomen în înțepătura.
- Căpușele tinere, nimfele, arată ca un punct foarte mic pe piele, ca un vârf de ac; e ca și când ne-am înțepat cu ceva și se vede un punct mic și negru în zona respectivă.
- Dacă ați încercat să scoateți căpușă cu o pensetă și capul ei s-a rupt și a rămas în piele, mergeți de urgență la medic! - acesta îl va scoate printr-o mică incizie. Cu cât mergeți mai repede la medic, cu atât numărul de bacterii transmise va fi fost mai mic!
- Trebuie observat apoi dacă în zona unde a fost mușcătura apar semne tipice - roșeață, umflarea pielii în jurul pișcăturii, semnele tipice ale infecției Lyme apar imediat sau după câteva săptămâni: simptome asemănătoare cu cele de gripă, febră, dureri de cap, dureri în gat, ganglioni inflamați, oboseala marcată, dureri musculare, transpirații abundente, etc.
- Medicul trebuie consultat imediat după apariția simptomelor, și antibioticul va fi prescris pentru 3-4 săptămâni.
- Pentru ca o persoană să aibă boala Lyme trebuie:
  - să fi fost mușcată de o căpușă sau de o nimfă
  - căpușă respectivă să fi fost purtătoare de bacterii Bb (20% din căpușe sunt purtătoare de bacterii Bb, dar procentajul variază în funcție de regiune)

PRIMĂ INTERVENȚIE ÎN CAZ DE MUȘCĂTURA DE CĂPUȘĂ (DUPA CE URMAȚI ACESTE SFATURI OBLIGATORIU CONSULTATI UN MEDIC)

- Persoanele înțepate, mușcate de căpușe sunt sfătuite să încerce să îndepărteze cauza utilizând o pensetă cu vârfuri foarte fine. Dacă nu au penseta, pot încerca să apuce căpușa cu degetele, însă doar cu o mânășă, batistă, șervețel, niciodată cu mana descoperită:
  - Căpușa se prinde cât mai aproape de segmentul bucal (partea cu care se agata, de fapt, de piele)
  - Nu se recomandă apucarea căpușei de corp prin presiune mecanică - fluidul toxic din interiorul ei va fi împins în organismul gazdă.
  - Nu se efectuează mișcări alternante, ci doar se apucă și se trage ușor, până când căpușa se desprinde de tegumente (dacă aceasta desprindere este forțată în vreun fel există posibilitatea detașării capului de corp. După îndepărtare, se poate pune căpușa într-un borcânel cu alcool sanitar pentru a permite medicului să identifice exact tipul de căpușă care a provocat mușcătura: unele tipuri sunt vectori ai bolii Lyme, babesiozei sau altor infecții).
  - După ce căpușa a fost eliminată zona trebuie curățată. Aceasta se realizează acasă cu apă caldă și săpun, sau cu un antiseptic de uz general. Dacă apare tumefacție locală se poate administra un antihistaminic (antialergic) oral.
- Specialiștii nu recomandă:
  - Aplicarea diferitelor unguente (pentru a favoriza alunecarea ei), a lacului de unghii, gazului.Toate acestea vor favoriza infectarea zonei.
- Încercarea de ardere a căpușei în timp ce se afla atașată de tegument (cu un chibrit sau bricheta) deoarece se pot provoca leziuni grave.
- Consultați rapid un medic.
- Dacă după primele 6 ore nu apare o manifestare cutanată la locul mușcăturii se poate pune o compresă caldă pentru a ameliora starea pacientului.

De reținut!

- Pacienții sunt sfătuiți să nu își autoadministreze de medicamente nici chiar la apariția simptomelor minore. Febra, durerea intensă sau modificările locale importante trebuie tratate de către medic.
- În perioada în care se afla sub tratament, se recomandă pacienților:
  - Să citească atent informațiile cuprinse în prospectul medicamentului
  - Să nu depășească doza maximă recomandată
  - Să nu ia anumite medicamente la care au dezvoltat în antecedente reacții alergice
  - Să își anunțe medicul cu privire la eventualele interdicții medicamentoase care i-au fost impuse în trecut
  - Femeile trebuie să informeze medicul dacă sunt însărcinate în vederea alegerii tratamentului adecvat.
- Simptomele care trebuie monitorizate în perioada de tratament sunt:
  - Intensificarea în gravitate a acuzelor vechi
  - Apariția unei erupții tegumentare, a unor simptome ce mimează gripa
  - Apariția unor papule
  - Dezvoltarea locală a semnelor de infecție cutanată
  - Apariția unor semne și simptome noi, cu caracter agravant și rapid evolutiv.

CUM COMBATEM CĂPUȘELE?

Modalitățile de prevenire și combatere a infestațiilor cu căpușe nu sunt foarte diferite de acelea folosite în cazul puricilor. Adică nu există soluții instant sau tratamente sigure 100% iar lupta trebuie dusă încontinuu. Combaterea căpușelor se face în două etape, ceea ce înseamnă că trebuie tratate și animalele afectate, și mediul. Căpușele, cu toată urâtenia lor și cele opt picioare, nu sunt greu de omorât.

Îndepărtarea căpușelor din mediul în care trăiesc

Ca să îndepărtați căpușele trebuie să le distrugeți habitatul. Dacă îndepărtați frunzele uscate și tundeți iarba puteți reduce mult numărul căpușelor. Pentru că rozătoarele, căprioarele și alte animale pot fi gazde pentru căpușe, este important să fim atenți și la prezența acestora. Insecticidele au efecte asupra reducerii populației de căpușe. Folosirea insecticidelor ecologice este recomandată.

În gospodării se pot folosi aparate cu ultrasunete și unde electromagnetice anti căpușe.

Prevenirea căpușelor la om

Cel mai bine este să ocoliți zonele infestate cu căpușe în perioadele în care acestea sunt foarte active, adică primăvara și toamna târziu. Dacă urmează să mergeți pe jos printr-o zonă unde pot exista căpușe, purtați pălărie, bluze cu mânecă lungă și pantaloni lungi. Băgați capătul pantalonilor în șosete sau ghetе și bluza în pantaloni. Dacă purtați haine de culoare deschisă veți putea să observați mai ușor dacă ați luat o căpușă. Încercați să mergeți pe mijlocul potecilor, ca să evitați iarba și tufișurile mai înalte sau care atârnă de undeva de sus. Vă mai poate fi util să vă dați pe haine și pe porțiunile expuse ale pielii cu un spray împotriva insectelor care să conțină DEET (N,N-dietil-meta-toluamidă). Gravidele și copiii sub 12 ani trebuie să ceară avizul medicului înainte de utilizare.

După ce v-ați întors dintr-o plimbare în pădure sau în parc, scoateți-vă hainele și spălați-le la temperatură ridicată. Analizați-vă cu atenție corpul, în special brațele, genunchii și urechile. Dacă se întâmplă să găsiți o căpușă, îndepărtați-o cu grijă.

Dacă în 48 de ore de la momentul când v-a mușcat o căpușă aveți o stare continuă de oboseală, pete roșii care se măresc sau vă doare capul, mergeți imediat la medic.

Prevenirea căpușelor la păsări și la animale

Căpușele păsărilor trăiesc pe pasăre în stadiile de larvă și nimfă, iar ca adult, în diferite materiale lemnoase, cuibare, coaja copacilor, tufișurile de lângă cotețe, unde se retrag ziua, atacând doar noaptea.

Prevenirea și combaterea infestării animalelor cu căpușe se realizează atât prin deparazitarea lor, cât și a adăposturilor. Deparazitarea rumegătoarelor se face cu ROMIVERMECTIN și ROMAVERMECTIN PLUS, iar la ovine se fac și îmbăieri antiscabioase. Caii se deparazitează cu ECVIROM sau ECVIROM I, câinii și pisicile cu PARAKILL. Păsările se deparazitează cu ROMPARATOX sau ROMPARASECT. Pentru deparazitarea adăposturilor, se folosesc soluții insecticide: ROMPARASECT 5%.

Combaterea căpușelor în mediu este mai greu de realizat și are în vedere defrișarea terenurilor prin distrugerea și arderea arbuștilor, buruienilor, precum și prin aplicarea unor metode zootehnice care se bazează pe rotația pășunilor, interzicerea animalelor infestate pe pășunile asanate.

Animalele de casă, precum câini și pisicile se pot infecta cu bacteria bolii Lyme și pot transporta căpușele infectate în zonele locuite de oameni, motiv pentru care este bine să luați măsuri de precauție

Prevenirea căpușelor la animalele de companie se poate face cu:

Zgărzi: Zgărzile se pot dovedi foarte eficiente, dar trebuie aplicate corect.

Spray-uri: Spray-urile împotriva puricilor și căpușelor se găsesc sub formă de aerosoli sau recipiente cu pompă.

Produse care se aplică odată pe lună: aceste insecticide se aplică direct pe o porțiune mică pe spatele animalului, sunt probabil cel mai ușor de folosit și în general efectul lor durează cel mai mult, etc.